

forskningens øjemed eller for tredjemand, eller hvis der er begrundet frygt for, at en person, som er involveret i efterforskningen, vil blive udsat for skade eller fare, såfremt den mistænkte bliver bekendt med vedkommendes identitet. En sådan frygt skal være konkret begrundet. Det er efter bestemmelsen ikke muligt at nægte aktindsigt af hensyn til efterforskningen i andre sager.

Der kan endvidere efter § 242, 1. led, 2. pkt., nægtes indsigt i oplysninger fra ”kommunikationskontrollen efter kapitel 16 a” (dvs. indgreb i meddelelseshemmeligheden), hvis indsigt kan skade efterforskningen af andre sager.

Retten til aktindsigt gælder desuden ikke med hensyn til dokumenter, som bør holdes hemmelige af hensyn til rigets sikkerhed eller forhold til fremmede stater, jf. § 242, 1. led, 4. pkt.

Den norske højesteret har imidlertid fastslået, at adgangen til aktindsigt efter § 242 skal ses i sammenhæng med muligheden for at afskære bevisførelse efter § 292. Retten til aktindsigt omfatter således de dokumenter, hvorom bevisførelse ikke kan afskæres efter § 292. Højesterets kæremålsudvalg pålagde ved kendelse af 5. september 2002 anklagemyndigheden i en større heroinsag at give den tiltalte forsvarer aktindsigt i dokumenter fra politiets efterforskning, hvoraf identiteten på politiets kilder kunne udledes. Kæremålsudvalget fandt ikke, at bevisførelse om disse forhold kunne afskæres, hvorfor forsvareren havde ret til aktindsigt. Denne afgørelse førte til, at anklagemyndigheden opgav at videreføre sagen, der angik opbevaring af ca. 35 kg. heroin.

3.2.2.2. Den norske regering har på den baggrund i december 2002 fremsat et lovforslag om begrænsninger i adgangen til aktindsigt og bevisførelse. Forslaget behandles for tiden i Stortinget.

Formålet med lovforslaget er at skabe mulighed for i højere grad at kunne beskytte politiets kilder og metodebrug og for at værne om samarbejdet med udenlandske myndigheder. Det fremgår således af det fremsatte lovforslag, at lovovertrædere i øget omfang udøver vold eller truer med at udøve vold for at hindre politiets efterforskning af lovovertrædelser og for at hævne sig på personer, der har hjulpet politiet i efterforskningen.

Det foreslås derfor, at retten på begæring fra anklagemyndigheden skal kunne beslutte, at sigtede og dennes forsvarer nægtes aktindsigt i eller bevisførelse om oplysninger, som anklagemyndigheden ikke vil beråbe sig som bevis i sagen. Retten kan dog beslutte, at forsvareren – men ikke sigtede – kan få aktindsigt i

sådanne oplysninger. Forsvareren vil i disse tilfælde blive pålagt tavshedspligt. Der vil forud for rettens behandling af en begæring fra anklagemyndigheden blive beskikket en særlig advokat til varetagelse af den mistænktes interesser. Den mistænkte forsvarer vil således ikke kunne deltage i rettens behandling af anklagemyndighedens anmodning.

Det fremgår af det norske lovforslag, at retten ved kendelse kan beslutte, at der ikke skal gives aktindsigt eller mulighed for bevisførelse, hvis (a) aktindsigt eller bevisførelse kan føre til fare for en alvorlig forbrydelse mod nogens liv, helbred eller frihed, hvis (b) muligheden for, at en person skjult kan deltage i efterforskningen af andre sager, vanskeliggøres væsentligt, hvis (c) politiets mulighed for at forebygge eller efterforske sager bliver vanskeliggjort væsentligt, fordi information om andre sager eller om politiets metodebrug bliver kendt, eller hvis (d) politiets samarbejde med myndigheder i andre lande bliver væsentligt vanskeliggjort.

Det fremgår endvidere af forslaget, at følgende yderligere betingelser skal være opfyldt for, at retten kan træffe afgørelse om at nægte aktindsigt eller bevisførelse:

- det skal være strengt nødvendigt,
- det må ikke medføre væsentlige betænkeligheder for så vidt angår sigtedes forsvar, og
- i de i b-d anførte tilfælde skal efterforskningen tillige vedrøre en sag om en strafbar handling, der kan straffes med mindst 5 års fængsel eller en sag, som er omfattet af straffelovens kapitel 8 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed), 9 (forbrydelser mod Norges statsforfatning og statsoverhoved) eller straffelovens § 162 (narkotikakriminalitet) eller af lov om kontroll med eksport af strategiske varer, tjenester og teknologi mv. (smh. straffelovens § 114 e om ikke spredning af masseødelæggelsesvåben)

Undtagelsen fra aktindsigt vedrører alene oplysninger og ikke uden videre dokumenter. Kan der således gives aktindsigt i dele af oplysningerne i et dokument, må disse oplysninger på en hensigtsmæssig måde gøres tilgængelige for sigtede og dennes forsvarer.

Endelig indeholder det fremsatte norske lovforslag en række mere konsekvensprægede ændringer, herunder bl.a. i bestemmelsen om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. Aktindsigt i forbindelse med en erstatningssag skal således efter forslaget kunne nægtes på samme grundlag som aktindsigt i forbindelse med politiets efterforskning.